

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 19-11-30897 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

לפני כבוד השופט אלי ברנד

תובעת ד"ר אמה קלנטרוב
ע"י ב"כ עוה"ד בן ואדם קרפל

נגד

נתבעת אורפז אורנית רפאל אשתמקר
ע"י ב"כ עו"ד אילן זריהן (מטעם הסיוע המשפטי)

פסק-דין

1. לפני תביעה כספית על סך 200,000 ₪ בגדרה עתרה התובעת, רופאה במקצועה, לפיצוי מכח חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק"), בגין פרסום שפרסמה הנתבעת ברשת הפייסבוק ובגין מכתב תלונה נגדה שהפנתה לקופת חולים "מכבי". בנוסף עתרה התובעת למתן צווים אשר יורו לנתבעת לפרסם דברי תיקון או הכחשה לתוכן הפרסומים וכן לחדול מפרסומים דומים.

רקע

2. התובעת היא רופאה, מומחית ברפואת ילדים, אשר קיבלה מטופלים במרפאה פרטית בשכונת גני אביב בלוד, במסגרתה טופלו על ידה מבוטחי קופות החולים "מאוחדת" ו-"מכבי" בזמנים נפרדים. הנתבעת היא תושבת שכונת גני אביב המבוטחת עם בנה בקופת חולים "מכבי", כאשר במועדים הרלוונטיים לתביעה היה בנה הקטין מטופל של התובעת.

3. ביום 20.8.19 בסביבות השעה 17:00 הגיעה הנתבעת למרפאת התובעת עם בנה החולה, זאת על אף שמועד הביקור שקבעה היה ביום המחרת – לטענתה עקב טעות. מועד זה יועד במרפאה לטיפול במבוטחי קופת חולים "מאוחדת", במקום שהתה באותה עת מטופלת בה טיפלה התובעת והיא סרבה לקבל את הנתבעת ובנה שלא בהתאם לתור שנקבע ליום המחרת.

4. התובעת טענה כי הנתבעת התפרצה לחדרה ודרשה לקבל את בנה לבדיקה "עכשיו ומיד" הגם שלטענתה לא דובר במקרה חירום או מקרה שדרש טיפול דחוף ולכן לא היתה כל הצדקה לחרוג מן הכללים ולקבל את הנתבעת – מבוטחת קופת החולים "מכבי" – בשעות הקבלה המיועדות למבוטחי קופת חולים "מאוחדת".

לטענת התובעת הדבר הוסבר לנתבעת והיא התבקשה לשוב למחרת בהתאם לתור שנקבע לה אך בשלב זה החלה הנתבעת לצעוק ולהשתולל, הוציאה את הטלפון הנייד שלה והודיעה כי היא

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

מקליטה ומצלמת, התלוננה על כך שיומיים קודם לכן לא הודיעו לה כי המרפאה תהיה סגורה – וזאת ללא כל קשר למציאות.

לטענתה ביקשה התובעת מן הנתבעת להפסיק לצלם שכן הדבר מהווה פגיעה בפרטיות המטופלת ששהתה במקום באותה עת, אך בתגובה החלה הנתבעת לאיים על התובעת שעבודתה במקום תופסק והודיעה כי בכוונתה להגיש נגדה תלונה למשרד הבריאות ולפרסם את הדברים בפייסבוק. עוד טענה התובעת כי בחלוף כעשר דקות, בעודה מטפלת במטופלת האחרת, התפרצה הנתבעת אל חדרה וחזרה לצעוק ולאיים ביחס להקלטות וצילומים שהיא עורכת כדי להתלונן ולהזיק לה.

5. לגרסת הנתבעת, עוד קודם למקרה המדובר במרפאה הוגשה על ידה תלונה נגד התובעת באתר האינטרנט של קופת החולים "מכבי" בשל העובדה שהתובעת נהגה להרדם במהלך ביקוריה עם בנה במרפאתה והדבר פגע ביכולת לקיים פגישות תקינות עם בנה, שהיה חשוד כמי שמצוי על הרצף האוטיסטי.

בנוסף, לטענת הנתבעת, אבחנותיה של התובעת היו פעמים רבות שגויות והדבר אילץ אותה לא פעם להגיע עם בנה גם למוקדי הרפואה הדחופה לאחר ביקוריה במרפאת התובעת.

הנתבעת טענה כי התנהלות התובעת גרמה לה לפקפק במקצועיותה וביכולתה לטפל בבנה, ומטרת התלונה לקופת החולים היתה לבחון אפשרות להעבירו לטיפולו של רופא אחר, כאשר המענה שהתקבל הוא שהבעיה ידועה אך לא ניתן לבצע החלפה של הרופאה בשל קושי לגייס רופאי ילדים באזור.

לטענת הנתבעת, מספר שבועות לאחר שהוגשה התלונה הני"ל – במועד ההתרחשות נושא תובענה זו – היא הגיעה אל מרפאת התובעת עם בנה אשר סבל מחוס גבוה, כאשר בהיסח הדעת ובתום לב היה זה יום לפני מועד התור שנקבע.

נוכח קושי פיזי להגיע למרפאה ובשל העובדה שהמרפאה היתה, לטענתה, ריקה מאדם באותה עת היא ביקשה מן התובעת לקבל את הבן לפני משורת הדין אך זו סרבה ובקשה ממנה לעזוב את המקום.

הנתבעת לא הכחישה כי שבה אל המרפאה וצילמה את המתרחש, אולם לגרסתה – מדין ודברים שהתנהל בין השתיים עלה כי התובעת לא היתה מוכנה לקבלה משום שהיא התלוננה עליה קודם לאירוע וניכר היה, לטענתה, שהתובעת נוקטת בגישה דווקנית ללא כל רצון טוב לסייע בעקבות תלונתה.

הנתבעת טענה כי בעוד חשה פגועה ומושפלת ומבלי שבנה קיבל טיפול רפואי מן התובעת החליטה לפרסם פרסום בנושא זה בקבוצה בה היא חברה בפייסבוק.

6. באותו ערב, לאחר הביקור במרפאת התובעת, בשעה 18:07 כתבה הנתבעת בקבוצת הפייסבוק "גני אביב שלנו", בה חברים 5,417 מתושבי האזור, את הדברים הבאים:
"היי

לצערי אני לא מרוצה מרופאת הילדים פה בשכונה.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

לפי מה שהבנתי הרבה מהתושבים פה לא מרוצים ורציתי לדעת אם מישהו מעוניין ביחד איתי לפנות למשרד הבריאות?"

7. הדברים הנ"ל שפרסמה הנתבעת גררו תגובות שונות שכתבו חברים אחרים בקבוצה וחלקם חלקו על עמדתה של הנתבעת ביחס לטיב שירותי התובעת, ובמענה עליהן הגיבה הנתבעת בין היתר את התגובות דלקמן:

"... אני לא אמורה להצטדק לפני אף אחד. עובדה שהרוב פה לא מרוצים ממנה וכן מישהו היה צריך לגרום אולי לשינוי. זה שארבעה אנשים מרוצים ממנה לא אומר כלום לעומת שכונה שלמה!"

"... אני מאוד שמחה שקיבלת מענה עבור ילדייך מה שלצערי אני ורוב השכונה לא קיבלנו!"

אני בטוח לא צריכה להתנצל בפני אף אחד רק בפני הבן שלי ששנתיים השארתי אותו אצלה!"

"כרגע סיימתי שיחה עם הרופאה המחוזית ומנהלת השירות. הן שוב אמרו שהבעיה ידועה להן ושקבל תשובות בקרוב מה ניתן לעשות..."

"כשניסיתי לפתור מולה היא גירשה אותי מהמרפאה בטענה שזה שטח פרטי ולא קיבלה ילד עם חום גבוה..."

"יפה שהרופאה נותנת לך פרטים אישיים שלי ומטומטמת יש לי שני שמות חחח אורנית אורפז!"

פשוט מטומטמת לא יודעת איך את חיה עם עצמך!"

"מה גם שהרופאה מפרסמת פרטים אישיים שלי לאנשים..."

אל מכלול הודעות אלו התייחסה התובעת בתביעתה כאל פרסום לשון הרע הראשון של הנתבעת נגדה.

8. בהמשך לכך כתבה הנתבעת מכתב הנושא את הכותרת "איכות הטיפול הרפואי" אשר הופנה למחלקת תלונות הציבור בקופת חולים מכבי (להלן: "הפרסום השני" או "מכתב התלונה"), שנוסחו להלן:

"לכבוד מכבי שירותי בריאות שלום רב!

אני לקוחה שלכם למעלה מעשרים שנים ומעולם לא היו לי בעיות עד היום שבו הגעתי לרופאת הילדים בעיר מגוריי.

בני הינו בן שנתיים וחצי ומאובחן על ידי רופא ריאות כאסמתי ובנוסף חולה בתדירות גבוהה.

רופאת הילדים שלו הינה דוקטור קלנטרוב אמה ואני חייבת לציין שהרופאה הזאת מבזה את שמכם הטוב!

אפתח את תלונתי בכך שהרופאה נרדמת כמעט בכל ביקור, מה שמאריך את הביקור והופך את ילדי לחסר סבלנות!

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

בנוסף אבחנותיה לרוב שגויות ואילו לאחר כל ביקור לקחתי את בני למוקד לרפואה דחופה ושם האבחנה הייתה שונה וזאת לאחר בדיקות מקיפות שנערכו לו שם, ניתן לבדוק היסטוריה רפואית אצלכם.

לפני כחודשיים בני חלה בחום גבוה והיא טענה שזה על רקע ויראלי. אני לא נרגעתי ולקחתי אותו למוקד ושם ערכו צילום ובדיקות דם שבהן התברר שספירת הדם הינה גבוהה ושבני בהתקף סטרידור, מה שכמה שעות לפני הרופאה לא שמעה.

התלוננתי בפני הרופאה המחוזית דוקטור אירנה ספיר ונאמר לי על ידה שהבעיה מוכרת אך אין למכבי רופאים להביא לגני אביב. היום הגעתי לרופאה לאחר ששלשום הגעתי בתור שנקבע והרופאה לא הייתה ולא טרחו להודיע כלל ולכן נאלצתי לנסוע עם ילד חולה לרופאה אחרת וזאת שאיני ניידת..

הייתה לי טעות והייתי בטוחה שהתור היום שהוא בעצם מחר, אך הרופאה טענה בפני שהיא לא מקבלת אנשים שהתלוננו עליה וגירשה אותי מהמרפאה תוך כדי שהיא מאיימת שתזמין לי משטרה וצועקת שהמרפאה בבעלותה ושטח פרטי.

כל הסיטואציה מצולמת בשני סרטי וידאו שצילמתי ועדכנתי את הרופאה שהיא מצולמת.

בנוסף יש לי תמונה שבה הרופאה נראית רדומה ואילו צילומי מסך של עוד תושבי השכונה על כך שהיא נרדמת.

לא ברור לי מדוע הרופאה יודעת את שם האדם שהתלונן עליה והאם זאת אתיקה לא לקבל חולה בגלל שאימו התלוננה עליה?

לצערי הרב אאלץ לערב את משרד הבריאות וזאת לאחר ששנתיים נתתי הזדמנות ולעזוב את מכבי בצער רב כי משאר הרופאים אני מאוד מרוצה, בעיקר מדוקטור זיאד מוחראב.

הרופאה התחילה לצעוק עלי שאני מתלוננת ידועה ושמכבי לא יתייחסו ברצינות לתלונתי ואף דאגה לחייך לי בפנים בזמן הויכוח ובזמן שבני היה היסטרי בגלל הצעקות.

חבל לי שמכבי לא יכולה לתת מענה לשכונה גדולה שזקוקה לרופא אחד טוב.

אשמח לשלוח את הסרטונים מכיוון שפה איני יכולה להעלות קובץ זה.

אודה לתגובתכם ומיידעת שמשרד הבריאות יקבל גם את מכתב זה.

בברכה,

אורפז רפאל"

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

טענות הצדדים

9. לטענת התובעת הפרסומים מהווים לשון הרע ונועדו לפגוע בה, כאשר בחינה אובייקטיבית של תוכן הפרסום הראשון מובילה למסקנה כי היא רופאה גרועה, שרוב מטופליה אינם מרוצים מטיפולה המקצועי, כי היא גרועה ומסוכנת במידה כזו שאמא שהפקידה בידיה את הטיפול בבנה צריכה להתנצל בפניו, שהתובעת מפרה את חובת הסודיות ומפרסמת פרטים אישיים של מטופליה, כי התובעת ידועה כרופאה בעייתית והגורמים המקצועיים מכירים בכך, שהיא אישה כוחנית ואלימה שאינה מוכנה לפתור מחלוקות בדרכי שלום וכי בפועל סרבה לקבל ילד שזקוק לטיפול רפואי. מחשיפה לפרסום השני, לטענת התובעת, ישתכנע אדם סביר כי היא מתרשלת בעבודתה, נרדמת במהלך טיפול בחולים, שוגה באבחנותיה הרפואיות עד כדי כך שאחרי כל ביקור אצלה יש לקחת את המטופל לבדיקה נוספת במוקד לרפואה דחופה, אינה מזהה אפילו התקף אסטמה קשה, מסרבת לקבל מטופלים שהתלוננו עליה בעבר, וחמור מזה – מתנכלת לילדים קטנים תוך שהיא מפרה את חובתה המוסרית והערכית ומסרבת לטפל בקטין ממניעי נקם. התכונות והמעשים המיוחסים לתובעת מכילים לטענתה פוטנציאל ביזוי והשפלה ומציגים אותה כרופאה מסוכנת שיש לשמור ממנה מרחק ולא לאפשר לה לטפל בבני אדם.
10. התובעת הוסיפה וטענה כי יש לראות את הנתבעת כמי שפרסמה את הפרסומי האמורים בחוסר תום לב, שכן היא לא בחנה את העובדות ולא איפשרה לה להתייחס אליהן טרם פרסומן ואף כיזבה, לטענתה ביודעין ובמצח נחושה, תוך מאמץ לפגוע בה הרבה מעבר לסביר ולהסב לה נזקים.
11. במישור הנזק טוענת התובעת בסיכומיה כי אין ביכולתה לאמוד את הנזק אשר נגרם לה כתוצאה מפרסומי הנתבעת, אולם ברור כי שמה הטוב ומעמדה של הרופאה בקהילה נפגעו, מקור פרנסתה העיקרי נגדע והיא ספגה נזקים בלתי ממוניים שקשה לכמת. לטענת התובעת יש להחמיר עם הנתבעת בפסיקת פיצויים שכן לא חזרה בה מטענת "אמת הפרסום", הותירה את הפרסום בפייסבוק למשך שנתיים וסרבה לשלוח מכתב מתקן לקופת החולים.
12. בנסיבות אלו עתרה התובעת לפיצוי בהתאם לתקרת הפיצוי הסטטוטורי הקבועה בסעיף 7א(ג) לחוק, היינו 140,000 ₪ בגין כל אחד משני הפרסומים ללא הוכחת נזק, ובסך הכל 280,000 ₪, כאשר טענתה היא כי מדובר בפרסומי לשון הרע בכוונה לפגוע. משיקולי אגרה העמידה התובעת את סכום הפיצוי הנתבע על 200,000 ₪.
13. הנתבעת טענה מנגד כי הפרסומים המפורטים בכתב התביעה אינם בגדר פרסום לשון הרע אלא פרסומים המותרים על פי חוק אשר תכנם אמת ויש בהם עניין ציבורי, וחלקם הוצגו לטענתה תוך שהם מנותקים מן ההקשר הכללי.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

14. בסיכומים מטעמה טענה הנתבעת כי לא ביקשה להפיץ פרסום משמיץ אלא להביע את אי שביעות רצונה מאיכות השירות ולבקר את הטיפול הרפואי שהוענק לבנה ואין בכך כדי להקים כלפיה חבות כלשהי וכי בפרסומים גלום אינטרס ציבורי שכן אלו נועדו, בין היתר, ליצור שינוי ולטייב את איכות השירות והטיפול הרפואי הניתנים באותו אזור גיאוגרפי.

15. הנתבעת הוסיפה וטענה בסיכומיה כי טענת התובעת לפיה היא אינה מקבלת מבוטחי מכבי ביום בו היא מקבלת מבוטחי קופת חולים אחרת, היא טענת שווא, אין כל איסור חוזי כזה והתובעת יכולה היתה לקבל את בנה לבדיקה או לפחות לבצע הערכה ראשונית על מנת להחליט אם אכן מדובר במקרה דחוף, אך בדיקה כזו לא נערכה על אף שחדר ההמתנה היה ריק ממטופלים.

16. ביחס לפרסום הראשון טענה הנתבעת בסיכומיה (סעיף 22) כי הדברים נכתבו בעידנא דריתחא, וככל שקיימת נגדה עילה על פי החוק עומדות לה ההגנות הקבועות בסעיפים 14, 15(1), 15(2), 15(3), 15(4) לרבות החזקה בסעיף 16(א) לחוק, וכן ההגנות הקבועות בסעיפים 4 ו-65 לפקודת הנזיקין. ביחס לפרסום השני טענה הנתבעת בסיכומיה (סעיף 23) כי מדובר במכתב תלונה לגיטימי, וגם אם נטען כי הניסוח אינו מיטבי הרי שהוא מביע את אי שביעות הרצון הסובייקטיבית שלה מאיכות השירות שקיבלה מהתובעת בפני גוף תלונות ציבור אשר תפקידו לבחון את הדברים ולראות מה ניתן לשפר למען ציבור הלקוחות, ואין בכך כדי להקים כנגדה אחריות כלשהי, וככל שקיימת עילה נגדה עומדות לה לטענתה ההגנות הקבועות בסעיפים 14 (אמת הפרסום), 15(1), 15(2), 15(3), 15(4), 15(8) (הגנות תום הלב), לרבות החזקה בסעיף 16(א) לחוק, וכן ההגנות הקבועות בסעיפים 4 ו-65 לפקודת הנזיקין.

אעיר כבר עתה כי ניסיון הנתבעת להתבסס על הגנת סעיף 4 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: "הפקודה"), העוסק במעשה של מה בכך "שאיילו היה חוזר ונשנה לא היה בו כדי ליצור תביעה לזכות נוגדת, ואדם בר-דעת ומזג כרגיל לא היה בא בנסיבות הנתונות בתלונה על כך", מופרך מיסודו שעה שהפרסומים כוללים אמירות קשות כלפי התובעת שכל בר דעת שהיו מפורסמות נגדו היה מתקומם בעטיין וברי כי אין מדובר במעשה של מה בכך – וזאת טרם בחינת השאלה האם עומדות לנתבעת ההגנות הקבועות בחוק ביחס אליהן.

השאלה האם עומדת לנתבעת הגנת סעיף 65 לפקודה, העוסק במקרה "שהתנהגותו של התובע היא שהביאה לידי האשם" תבחן לאחר בחינת הגרסאות העובדתיות בדבר מה שהתרחש במועד ביקור הנתבעת במרפאת התובעת ובהתבסס על הממצאים בשאלה זו.

המסגרת הדיונית

17. בראשית הדברים אזכיר כי בע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' אילון לוני הרציקוביץ', פ"ד נח(3) 558, 568 (2004) (להלן: "עניין שוקן") הציג בית המשפט העליון את שלבי בחינת תביעה בגין לשון הרע כדלקמן:

"ניתוח ביטוי במסגרת עוולת לשון הרע נעשה בארבעה שלבים: בשלב הראשון, יש לשלוף מתוך הביטוי את המשמעות העולה ממנו לפי אמות

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

המידה המקובלות על האדם הסביר ... בהתאם לנסיבות החיצוניות ולשון המשתמעת ... בשלב השני, יש לברר, בהתאם לתכלית החוק לאיזונים חוקתיים, אם מדובר בביטוי אשר החוק מטיל חבות בגינו ... בשלב השלישי, בהנחה שעברנו את המשוכה השנייה, יש לברר אם עומדת למפרסם אחת ההגנות המנויות בסעיפים 13-15 לחוק. השלב האחרון הוא שלב הפיצויים. ודוק: "האיזון החוקתי בין הזכות לשם הטוב ולפרטיות לבין הזכות לחופש הביטוי משתרע הן על קביעת האחראיות (בנזיקין ובפלילים) בגין לשון הרע והן על קביעת הסעדים הננקטים כאשר מתגבשת האחראיות" ...

18. סעיף 1 לחוק איסור קובע כך:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;

(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;

(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;

(4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, מינו או נטייתו המינית"

19. על מנת שתקום אחראיות בגין פרסום לשון הרע על הנפגע להוכיח "פרסום" כהגדרתו בסעיף 2 לחוק, ומאחר שלא יכול להיות חולק כי אופן הפרסומים על ידי הנתבעת מהווה פרסום כמשמעו בסעיף האמור אין צורך להרחיב בכך.

20. בפסיקה נקבע כי לצורך עצם הקביעה אם האמור בפרסום מהווה לשון הרע אין חשיבות לשאלה האם הייתה למפרסם כוונה לפגוע אם לאו או כיצד הבין את הדברים בפועל מי שנחשף לפרסום, לרבות הנפגע, והמבחן הקובע הוא מהי – לדעת השופט היושב בדין – המשמעות שקורא סביר היה מייחס לפרסום (ראו למשל ע"א 740/86 יגאל תומרקין נ' אליקים העזני, פ"ד מג(2) 333, 337 (1989)).

עם זאת, לשאלת כוונת המפרסם נפקות במסגרת בחינת ההגנות, נוכח זיקתה לשאלת תום ליבו, וכמובן במסגרת פסיקת פיצוי ללא הוכחת נזק והחלופות שבסעיף 7א לחוק.

21. בהלכה הפסוקה נקבע עוד כי כאשר מדובר בהתבטאות שעניינה הבעת דעה אישית, להבדיל מהתיימרות לקביעת אמת עובדתית, הנטייה בפסיקה היא שלא להגביל את חופש הביטוי על מנת שלא לפגוע בשיח הדמוקרטי הלגיטימי (עניין שוקן בעמ' 567-568; ע"א 323/98 אריאל שרון נ' עוזי בנימין פ"ד נו(3) 245, 268-269 (2002)).

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

22. בהקשר זה חשוב להזכיר את ההנחיה הנורמטיבית של בית המשפט העליון בדנ"א 7325/95 ידיעות

אחרונות נ' יוסף קראוס, פ"ד נב(3) 1, 41 (1998) (להלן: "פס"ד קראוס") על פיה:

"קיימים שני נתיבים מקבילים, עצמאיים, לצורך הזכאות להגנה על-פי חוק איסור לשון הרע. בגדרו של כל אחד מהם יצר המחוקק זיקה בין אופי הפרסום לבין רוחבה וגמישותה של ההגנה שממנה הוא נהנה: לפרסומים שאינם פרסומים עובדתיים ניתנה הגנה רחבה. לגבי אלה, די בכך שפרסום נעשה בתום-לב, באחת הנסיבות המנויות בסעיף 15 לחוק, כדי שתקום הגנה למפרסם. במסגרת זו, ההגנה על הפרסום אינה טעונה כל ראייה בדבר אמיתותו. לעומת זאת, כאשר מדובר בפרסומים עובדתיים, הגישה היא נוקשה, והדין הוא כי על-מנת שפרסום יהיה מוגן, עליו להיות אמת ונדרש כי יהיה בו עניין ציבורי."

23. לנוכח עקרונות אלו יש לבחון את הפרסומים במקרה דנן.

דיון והכרעה

24. בראשית הפרסום הראשון הביעה הנתבעת את אי שביעות רצונה מן התובעת, ציינה שהיא מבינה

שיש עוד רבים החשים כמוה ושאלה אם מישהו מעוניין לפנות יחד עמה למשרד הבריאות.

בהמשך הגיבה הנתבעת לתגובות חברים אחרים בקבוצה ביחס לאותו פרסום ושם, בין היתר, שבה וציינה – לכאורה כעובדה – כי רוב האנשים בשכונה אינם מרוצים מן התובעת ובהמשך הוסיפה וכתבה כי שוחחה עם הרופאה המחוזית ומנהלת השירות וכי אלה טענו ש"הבעיה ידועה להן".

בתגובות נוספות טענה הנתבעת כי התובעת גרשה אותה מהמרפאה ולא קיבלה ילד עם חום גבוה בגלל תלונה שהגישה נגדה, כי אבחנותיה שגויות לרוב, כי היא מרבה להרדם בזמן ביקורים וכי היא מפרסמת פרטים אישיים שלה.

25. בפרסום השני כתבה הנתבעת שהתובעת מבזה את שמה הטוב של קופת החולים, כי היא נוהגת

להירדם במהלך ביקורי מטופלים אצלה, כי אבחנותיה לרוב שגויות וכי היא אפילו לא זיהתה התקף סטרידור ממנו סבל בנה, כי לא נכחה במרפאה ביום בו נקבע לה תור מבלי להודיע מראש, וכי טענה בפניה שאינה מקבלת אנשים שהתלוננו עליה וגרשה אותה מן המרפאה בצעקות ואיומים.

26. מדובר באמירות שמעצם טיבן עלולות לפגוע בשמה הטוב של התובעת, נוכח הטלת הדופי

במקצועיותה ובהתנהלותה הכלולה בהן, וממילא מדובר בפגיעה אפשרית בעיסוקה של התובעת, ומשכך לא יכול להיות ספק שהן מהוות לשון הרע.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 19-11-30897 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

27. בחינת הפרסום הראשון בקריאה סבירה מלמד כי בהודעה הפותחת את הפרסום הראשון הביעה הנתבעת את דעתה האישית בנוגע לחוויית הטיפול והשירות שלה מן התובעת ואת התרשמותה כי מטופלים אחרים חווים חוויה דומה.

משמדובר בהבעת דעה, בפרט בשיח שניתן להגדירו כשיח צרכני, כפי שיפורט בהמשך, ולאחר עריכת האיזון בין שמה הטוב של התובעת לבין חופש הביטוי, הנטייה היא כי חופש הביטוי גובר וניתן להכליל את המקרה תחת הגנת סעיפים 15(2) או 15(4) לחוק, אולם יש לבחון ביחס לפרסומים אלו את קיומו תום לב מצד הנתבעת בפרסום.

באשר להתבטאויותיה של הנתבעת כלפי התובעת בהמשך הפרסום הראשון, במענה לתגובות להודעתה הראשונה, דהיינו – הטענה כי הרופאה המחוזית ומנהלת השירות בקופת החולים אמרו לה שהבעיה עם התובעת ידועה להן, הטענה כי כשניסתה לפתור עם התובעת את הבעיה גרשה אותה מן המרפאה בטענה שזה שטח פרטי ולא קיבלה ילד עם חום גבוה והטענה כי התובעת מפרסמת פרטים אישיים של מטופליה, כאן מדובר בבירור בטענות המתיימרות למסור מידע עובדתי ביחס לתובעת שאינן בגדר הבעת דעה ועל מנת לזכות בהגנה מן ההגנות הקבועות בחוק על הנתבעת להוכיח כי הן אמת ומשרתות עניין ציבורי.

28. עיון במכתב התלונה מלמד אף הוא כי הנתבעת אמנם הביעה את דעתה האישית בנוגע לתובעת אך הוסיפה וביססה אותה על תיאורים עובדתיים שכאמור טעונים בדיקה.

אמיתות הפרסומים

29. סעיף 14 לחוק מורה כי – **"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום עניין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש."**

היינו, על-מנת לחסות תחת הגנה על המפרסם להוכיח קיומם של שני תנאים מצטברים: האחד, כי תוכן הפרסום אמיתי, והשני, שקיים עניין ציבורי בפרסום אותן עובדות אמת.

היסוד הראשון טעון בחינה עובדתית ועוסק בהשוואה בין הפרסום לבין המציאות, ואילו היסוד השני טעון בחינה נורמטיבית של השאלה האם קיימים לפרסום יתרונות חברתיים המצדיקים אותו, למרות לשון הרע שבו.

אבחן עתה כל טענה עובדתית הכלולה בפרסומים.

30. באשר לאמירות שהבעיה ידועה לרופאה המחוזית ולמנהלת השירות בקופת החולים – הנתבעת טענה בתצהירה ששוחחה והתכתבה עם הרופאה המחוזית ונציגת תלונות הציבור וכי אלו אמרו לה שהבעיה ידועה, אך במהלך חקירתה הודתה שבערב הארוע לא שוחחה עם מי מהן אלא התכתבה אך ורק עם מנהלת השירות – סימה, בעוד שעם הרופאה המחוזית – ד"ר אירנה ספיר – לא קיימה כל מגע באותו ערב ושוחחה עימה רק יום לאחר מכן (עמ' 20 לפרוטוקול שורה 15 – עמ' 21 שורה

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

22) כך שכבר הקביעה באותו פרסום כי בוצע לאחר ש – "כרגע סיימתי שיחה עם הרופאה המחוזית ומנהלת השירות" בבירור אינה נכונה.

אך מעבר לכך, לא מצאתי כי גם הגרסה עליה עמדה לבסוף הנתבעת בחקירתה הנגדית הוכחה בכל דרך שהיא, וזאת על אף שלפחות חלק מן הקשר הנטען עם אותן עובדות של קופת החולים התקיים, על פי גרסת הנתבעת, בכתב באופן שנקל היה להציגו (עמ' 20 לפרוטוקול שורות 20-21) מה גם שאף לא אחת מהן זומנה להעיד.

זהו מקרה מובהק בו יש להחיל את החזקה המבוססת משכבר הימים על פיה אי הבאת ראיה או עדות רלוונטית על ידי צד שהראיה מצויה בשליטתו פועלת נגדו (ראו למשל ע"א 548/78 פלונית נ' פלוני, פ"ד לה(1) 760, 736 (16.12.1980) ורבים נוספים).

נמצא כי הנתבעת לא הוכיחה בכל דרך שהיא כי נציגות קופת החולים אליהן התייחסה בפרסומה – מנהלת השירות או הרופאה המחוזית – מסרו לה בכל דרך שהיא כי הבעיה הנטענת עם התובעת מוכרת להן.

31. ביחס לקביעה כי רוב התושבים אינם מרוצים מטיפול של התובעת טענה הנתבעת בעדותה כי חיפוש שערכה בפייסבוק העלה תלונות של תושבים כלפי התובעת עוד מן התקופה שקדמה להולדת בנה, ובמענה לשאלה מדוע לא זומנו לעדות האנשים שפרסמו אותן תלונות השיבה כי אותם אנשים "פחדו להגיע" (עמ' 17 לפרוטוקול שורות 24-32).

אעיר כי מתקשה אני לקבל את הטענה שאנשים שפרסמו בגלוי ובשער בת רבים פרסומים בפייסבוק נגד התובעת חוששים לפתע לבוא ולהעיד על תוכן פרסומיהם, מה גם שלא היתה כל מניעה מן הנתבעת לזמנם לעדות באמצעות בית המשפט חרף חשש זה.

לא ניתן להתעלם מן העובדה שהוגשו צילומי מסך של תגובות אנשים בפייסבוק שחלקם התלוננו על רמתה המקצועית של התובעת (נספח 1 לתצהיר הנתבעת) ולהניח שהנתבעת התבססה על מקור זה, מבלי לקבוע כל קביעה ביחס לאמינות תלונות אלו, אך ברי כי אין בכך כדי להעיד – כפי שפרסמה הנתבעת – כי רוב מטופלי התובעת לא היו שבעי רצון מן השירות שקיבלו ממנה ובוודאי שאין בכך כדי לבסס הטלת דופי במקצועיותה, במיוחד כאשר שרשרת התגובות כוללת גם תגובות אוהדות לא מעטות כלפי התובעת וכאשר לא הוכח בכל דרך שהיא כי הפרסומים הביקורתיים כלפי התובעת משקפים את תחושת רוב מטופליה או נכונים.

32. ביחס לאמירה כי הנתבעת גורשה מן המרפאה בעוד בנה סובל מחוס גבוה קיים פער משמעותי בין גרסאות הצדדים.

התובעת גרסה כי הסבירה לנתבעת בנימוס שאינה מקבלת מבוטחי קופת חולים "מכבי" באותו יום לאחר שלא הוצגה לה כל אינדיקציה שהילד במצב המצריך בדיקה או טיפול דחופים וכי הנתבעת היא זו ששבה והתפרצה למרפאה בזמן שמטופלת אחרת טופלה במקום והחלה לצעוק בהיסטריה ולהקים מהומה (עמ' 9 שורה 19 – עמ' 10 שורה 10) אך פרטים אלו השמיטה הנתבעת מן הפרסום. הנתבעת טענה מנגד כי בנה קדח מחוס אך הנתבעת לא הראתה כל נכונות לבצע אפילו בדיקה ראשונית וגרשה אותה מן המקום – טענה קשה וכבדת משקל כלפי התובעת.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

התובעת לא הכחישה שלא בדקה את הילד באותו מועד אך טענה שלא נמסר לה על ידי האם על אינדיקציה כלשהי למצב רפואי המצריך בדיקה דחופה, כאשר ניתן להניח שרופאה ותיקה תדע בנקל לזהות מקרה דחוף גם ללא בדיקה מעמיקה וכל מי שגידל ילדים יודע שניתן להיווכח בקלות יחסית גם ללא הכשרה רפואית מסודרת כאשר ילד סובל מחום גבוה.

מן הסרטון שהוצג בבית המשפט ניתן ללמוד על מהומה שהיתה במקום אך לא מעבר לכך וכלל לא נזכרה בו המילה "חום" (עמ' 22 לפרוטוקול שורות 7-8).

בהקשר זה יוער כי חרף החלטתי בתום ישיבת ההוכחות לא הגישה הנתבעת את הסרטון לתיק בית המשפט על גבי החסן נייד או באמצעות הגשת קישור לסרטון ולכן התייחסותי לראיה זו מוגבלת למה שנאמר לגביה בפרוטוקול.

זאת ועוד, עצם טענתה של התובעת כי הילד סבל מחום גבוה באותה עת לא הוכחה, שכן בעדותה טענה כי באותו היום בו התרחש הארוע במרפאה פנתה עם בנה לרופאה אחרת בלוד (עמ' 23 לפרוטוקול שורות 28-30) אך לא הוצג כל תיעוד לביקור זה וטענה זו אף לא נזכרה בתצהירה.

בהקשר זה יוזכר כי בישיבת קדם המשפט מיום 27.5.21 שאלתי את הנתבעת האם לאחר האירוע פנתה למסגרת רפואית אחרת ואז טענה כי הגיעה למרפאת "טרם" באותו לילה ושם נאמר לה שהילד סובל מסטרידור, כי קיבל אנטיביוטיקה ושוחרר וכי קיים תיעוד לביקורים אלו הן בקופת החולים והן ב"טרם" (עמ' 2 לפרוטוקול, שורות 10-11).

דא עקא, בסעיף 7 לתצהירה של הנתבעת נטען כי הפניה ל"טרם" התרחשה יום לפני הפרסום, קרי – קודם לאירוע המדובר, ובכל מקרה כל תיעוד הנוגע לביקוריה במרפאה כלשהי בסמוך לאחר האירוע במרפאת התובעת או לכך שבנה סבל מחום או התקף סטרידור באותו יום לא הוגש.

היות שגרסאות הצדדים באשר למה שארע במרפאה סותרות והסרטון שצולם אינו מתעד את כל ההתרחשות מראשיתה לא ניתן לקבוע בוודאות את כל אשר ארע שם אך ברור כי פרטים לא מעטים בגרסת הנתבעת אינם מתיישבים עם הראיות או שלא הוכחו הגם שלכאורה נקל היה לעשות זאת וגם ביחס לכך יש להחיל את החזקה בדבר המנעות מהבאת ראיה זמינה, ובכל מקרה ברור כי הפרסום אינו מבטא נאמנה את כלל ההתרחשויות כהווייתן.

הנתבעת טענה בעדותה כי לא פרטה את השתלשלות העניינים מן הטעם שלא רצתה להחשף לתביעה, וכל מטרתה היתה להביע את אי שביעות רצונה ולצרף אנשים נוספים לתלונה שהתכוונה להגיש (עמ' 22 לפרוטוקול שורות 28-29), אולם לטעמי טענה זו יכולה היתה להיות נכונה לו הסתפקה הנתבעת בהודעה הפותחת את הפרסום הראשון, אולם לאור הודעותיה הנוספות באותו פרסום דווקא הימנעות מפירוט הדברים והצגת ההקשר המלא כאשר נטענת טענה כה חמורה היא בעייתית, במיוחד אם היתה הנתבעת מודעת באותה עת עצמה לחשיפה לתביעה כעדותה (מודעות המתיישבת פחות עם טענתה לכתובה בעידנא דריתחא).

לסיכום נושא זה, אמירת התובעת כי גורשה מן המרפאה בעוד בנה סובל מחום גבוה לא הוכחה, שלא לומר מעבר לכך.

עם זאת אציין כי קשה להתעלם מתחושתה הסובייקטיבית של הנתבעת שהגיעה למרפאה עם בנה ככל הנראה מסיבה רפואית כלשהי, התאכזבה לגלות שהגיעה שלא בזמן התור שנקבע לה, ציפתה לקבל מן הרופאה יחס שאינו מקפיד על פרטים טכניים אך הדבר לא קרה והיא התבקשה לעזוב.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

אין זה בלתי סביר, איפוא, כי בחווייה הסובייקטיבית שלה חשה הנתבעת כי "גורשה" מן המרפאה אך ברי כי גם לאור הנחה זו לא היה מקום לתיאורה המעצים את ההתרחשות וכאשר מדובר בפרסום עובדתי יש לבחון את אמיתות העובדות, אולם תחושה זו תהיה רלוונטית בהתייחס להגנות תום הלב שיידונו להלן ואף לעניין הסעד.

33. עתה לאמירה כי הסיבה לכך שהתובעת סירבה לקבל את הנתבעת היתה כי זו התלוננה עליה קודם

לכן – אמירה שנכללה רק בפרסום השני.

בסעיף 26 לתצהירה הכחישה התובעת שאמרה לנתבעת שאינה מקבלת אנשים שהתלוננו עליה וטענה כי מה שאמרה לנתבעת היה שידוע לה שהתלוננה נגדה ובד בבד אך ללא קשר אמרה לה שאינה מוכנה לקבל אותה בשעות הקבלה המיועדות למבוטחי קופת חולים אחרת.

התובעת הוסיפה וטענה כי באותו יום היתה מנועה על פי חוזה העסקתה לקבל מי שאינו מבוטח של קופת חולים מאוחדת אך לא הוכיחה חובה חוזית זו בכל דרך.

בה בעת טענה התובעת בעדותה שאלמלא היתה הנתבעת מתפרצת לחדרה ייתכן שהיתה בודקת את הילד באותו יום אך העובדה שהנתבעת התפרצה וצעקה הפתיעה אותה ומנעה ממנה את האפשרות לתקשר איתה באופן סביר, וממילא לא היה מדובר במקרה דחוף (עמ' 9 לפרוטוקול, שורה 29 – עמ' 10 שורה 10), אך יוער כי אמירה זו מעוררת תמיהה אל מול טענתה ביחס לאיסור החוזי הנטען.

מן הסרטון שהוצג בבית המשפט עלה בבירור כי בעת הביקור במרפאה הרימה הנתבעת קולה לטונים גבוהים ולא נעימים.

אעיר בהקשר זה כי אמנם הציפייה מרופא, ורופא ילדים במיוחד, היא לרגישות יתר למטופליו אולם שעה שלא הוכחה דחיפות רפואית או אינדיקציה שהיה בה כדי לעורר חשש כזה אינני משוכנע כי העובדה שהתובעת לא מצאה לנכון ללכת לקראת הנתבעת לפני משורת הדין ולקבלה במועד שונה מזה בו נקבע לה תור לאור סגנונה הבוטה והמתלהם של הנתבעת במהלך הדין ודברים עימה ולאחר תלונה שהגישה נגדה – לטענתה ללא הצדקה – מצדיקה את הפרסום שפרסמה הנתבעת.

בכל מקרה לא הוכח כי הסיבה לאי קבלתה של הנתבעת היתה דווקא תלונתה ולא התנהלותה, והיא אף לא הראתה שהיתה כל דחיפות רפואית לקבל את בנה בו ביום ובנסיבות אלו – ייתכן כי גם במידה מסויימת בעקבות התלונה – לא מצאה התובעת לנכון לנהוג עימה מעבר לחובתה.

עם זאת, אמנם לא הוכח התיאור המדוייק שבפרסום אולם מאחר שגם התובעת הודתה כי נושא התלונה הוזכר על ידה באותה שיחה לא מן הנמנע שכך הבינה הנתבעת את הדברים ושיקפה בפרסום את הבנתה, ושוב יוער כי הדבר רלוונטי להגנות תום הלב ולנושא הסעד אך לא לאמיתות הפרסום.

34. באשר לאמירה כי התובעת מפרסמת את פרטיה האישיים של הנתבעת – הנתבעת הסבירה בסעיפים

האחרונים לתצהירה כי בין המגיבים לפרסומה היתה מי שהזדהתה בשם יעריית דרעי, כתבה דברים חיוביים על אודות התובעת וניסתה לגרום לנתבעת להסיר את הפרסום.

לטענת הנתבעת אותה גבי דרעי העלתה יום לאחר מכן פרסום לקבוצת פייסבוק בשם "תשאל עורך דין" במסגרתו חיפשה עורך דין לתביעת לשון הרע.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

בתגובה לפרסום של הנתבעת כתבה הגב' דרעי – "מי שמדברת אחת שמתפרצת למקום פרטי צועקת כמו בהמה מצלמת ועוד מעלה בפייסבוק בשם לא שלה אורנית האא ומי שנראה כמו חולה על כדורים זו את חולת נפש".

על כך השיבה הנתבעת – "יפה שהרופאה נותנת לך פרטים אישיים שלי ומטומטמת יש לי שני שמות אורנית אורפז!...".

בסעיף 18 לתצהירה הסבירה הנתבעת כי למעט גופים רשמיים, כמו קופות החולים, איש אינו מכיר אותה בשם אורנית והתובעת נהגה לקרוא לה בשם זה, וכי בלהט הרוחות ולאור השימוש בשם זה סברה שהתובעת מסרה לאותה גב' דרעי פרטים אישיים.

הנתבעת הודתה, איפוא, כי הפוסט נכתב בהתבסס על השערה בלבד ללא ביסוס אחר וגם במקרה זה נמנעה הנתבעת מלזמן את הגב' דרעי לעדות ולא הוכיחה בכל דרך כי התובעת אכן מסרה למאן שהוא פרטים אישיים שלה כפי שנטען בפרסום.

ההגנה הקבועה בסעיף 14 לחוק איסור לשון הרע אינה חלה על פרסום שאינו אמת אפילו אם המפרסם האמין בתום לב בכנות באמיתותו, ועל כן לא חלה על דברים אלו שפרסמה הנתבעת.

35. באשר לאמירה כי התובעת נרדמת בזמן הביקורים אצלה – הנתבעת טענה בעדותה כי – "התובעת נרדמת כמעט בכל ביקורי" (עמ' 25 לפרוטוקול, שורות 8-9).

בתצהיר המענה לשאלון (המהווה חלק ממוצג ת/1 – סעיפים 7.2-7.3) הצהירה הנתבעת כך – "7.2. כאמור, ראיתי את התובעת נרדמת במהלך חלק מהמפגשים שקיימה עמה ביחד עם בני. אציין כי יש ברשותי עדים המוכנים להעיד כי גם הם חוו/היו עדים לתופעה זו מצדה של התובעת. אבהיר, כשצינתי נרדמת התכוונתי לכך שבמהלך זמן 'ההרדמות' היא בעצם 'מתנתקת' משיח עימי.

7.3. כן. צילמתי אותה פעם אחת כשהיא נראית "נרדמת"/"עוצמת עיניה".

במכתב התלונה כתבה הנתבעת – "יש לי תמונה שבה הרופאה נראית רדומה ואילו צילומי מסך של עוד תושבי השכונה על כך שהיא נרדמת".

חרף האמור, הנתבעת לא זימנה לעדות איש מאותם עדים והתצלומים הנזכרים לא הוגשו כראיות. הראיה היחידה שהוגשה כתמיכה לטענה זו היא תגובה בפייסבוק שכתבה מי שמזוהה בשם דנה כהן (נספח 1 לתצהיר הנתבעת) בה נאמר, בין היתר – "שלא לדבר על זה שהיא נרדמת באמצע טיפול", אלא שגם אותה גב' דנה כהן לא הוזמנה להעיד.

בנסיבות אלה הטענה כי התובעת נרדמת במהלך ביקורי מטופלים אצלה לא הוכחה אף היא.

36. באשר לאמירה כי אבחנותיה של התובעת שגויות לרוב וכי במרכז לרפואה דחופה נמצאו אבחנות שונות – חזרה הנתבעת ואמרה בחקירתה הנגדית כי היא עומדת מאחורי הדברים שנאמרו וטענה כי שילמה 120 ₪ על מנת לקבל את התיק הרפואי של בנה אך התיק לא התקבל אלא שאין ברשותה אסמכתא על התשלום (עמ' 25 לפרוטוקול שורות 12-16) ולא הוגשה גם בקשה להורות לקופת החולים "מכבי" להמציא עותק של תיקו הרפואי של בן הנתבעת.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

כאשר מדובר על טענה בדבר ריבוי אבחנות שגויות ואין ראייה אף לשגיאה אחת כזו ברי כי תוכן אמירה זו לא הוכח, וזאת מעבר לעובדה שאבחנה שונה לאחר מכן אינה בהכרח הנכונה כאשר אף הנתבעת העידה שהוסבר לה על ידי ד"ר אירנה ספיר כי פעמים רבות קיימת החמרה במצב המטופל לאחר שהרופא ראה אותו (שם, שורות 17-19) והדבר יכול להסביר שוני בין אבחנה מוקדמת למאוחרת מבלי להצביע על שגיאה מצד התובעת.

בהינתן האמור ובהעדר כל ראייה המעידה על אבחנות שגויות של התובעת, או אף על עצם קיומן של אבחנות סותרות על ידי רופא אחר, לא הוכח האמור בפרסום.

37. לסיכומו של שלב זה בניתוח הראיות, לא עלה בידי הנתבעת להוכיח את התנאי הראשון של אמיתות הפרסום ביחס למרבית העובדות שעלו בפרסומיה.

מסקנה זו כשלעצמה שומטת את הקרקע גם מתחת ניסיונה של הנתבעת לעשות שימוש בהגנת סעיף 65 לפקודה, העוסק במקרה "שהתנהגותו של התובע היא שהביאה לידי האשם" אשר בית המשפט העליון הבהיר זה מכבר כי – "זוהי התנהגות קנטרנית, העשויה לעורר אצל אדם רגיל את התגובה שהיתה במקרה הנדון. והיא אינה עוברת בנסיבות המקרה את גבול הסבירות והנחיצות" (ע"א 668/71 בנימין מורגנשטרן נ' ברוך דימנשטיין, פ"ד כו(2), 841, 845 (1972)).

במקרה בו התיאור העובדתי בפרסום אינו מתאר נאמנה את התנהגות התובעת ברי כי לא ניתן לטעון שהתנהגותה הביאה לידי אשמה של הנתבעת בפרסום דברים שאינם אמת ובוודאי שלא ניתן לטעון במצב כזה כי תגובתה של הנתבעת בפרסומיה שאינם נכונים אינה עוברת את גבול הסבירות והנחיצות.

38. לצד האמור, התייחסתי לעיל לעובדה שמדובר לכאורה בשיח צרכני ובהלכה הפסוקה נקבע כי קיים עניין ציבורי בפרסומים בעלי אופי צרכני, בהם צרכנים חולקים את חוויותיהם הצרכניות עם צרכנים אחרים.

ההודעה הפותחת את הפרסום הראשון שפורסם על ידי הנתבעת מביעה עמדתה ביחס לשירות שקיבלה מן התובעת כגורם המעניק שירות רפואי לכלל הציבור, ולכאורה יש לבחון אותה כחלק מן ההתייחסות הייחודית לשיח צרכני אשר ראוי לנקוט משנה זהירות יתרה טרם שתוטל בגינו חבות בשל "לשון הרע" שכן לביקורת צרכנית עניינית – שאינה נובעת ממניעים זרים, וכמובן שאינה שקרית במודע – יש תפקיד חשוב מבחינה חברתית ויתרונות מובהקים לכלל הציבור.

39. לעניין חשיבותה הציבורית של ביקורת צרכנית חופשית אביא את דברי בית המשפט בע"א (מחוזי נצרת) 5001-02-18 סבטה פוגרבנוי נ' טל חמו (31.10.2018) פסקה 13 (ההדגשה שלי ואינה במקור):

"בתי עסק המציעים את מרכולתם לציבור הצרכנים חושפים עצמם לביקורת, גם שלילית, ולעיתים אף קשה, מצידו של ציבור הצרכנים. לציבור זה, המשקיע את מיטב כספו ברכישת מוצר או שירות, נתונה זכות מלאה להביע את דעתו על המוצר או השירות שרכש. בהבעת דעה זו ייצא הציבור כולו

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 19-11-30897 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

נשכר: ציבור הצרכנים יידע לכלכל צעדיו בכל הנוגע לבית העסק או המוצר והשירות הניתנים בו; ובעליו של בית העסק יוכל, על רקע הביקורת שהוטחה בו, לשפר את המוצר או השירות שהוא נותן. אין צריך לומר, החירות להביע דעה ולמתוח ביקורת אין משמעה זכות להשתלחות פרועה או ביקורת צרכנית שאינה תמת לב והוגנת, בכך לא יימצא ציבור הצרכנים יודע יותר אודות המוצר או השירות הנדונים, ובעל העסק לא יוכל לדעת כיצד ישפר את מרכולתו, כאשר הביקורת אינה עניינית כי אם משתלחת."

(ראו גם ת"א (שלום ת"א) 16-11-57398 סולו איטליה בע"מ נ' ורד בוטגה (12.1.2020) פסקה 28, ת"א (ראשל"צ) 17-03-36501 עו"ד ניר ליסטר נ' נוה ברדוגו (19.6.2020) פסקה 26 ועוד).

40. לאחר בחינת השאלה האם אכן אופי הפרסום במקרה זה עולה כדי ביקורת צרכנית לגיטימית דומני כי ברור שמדובר במקרה שלא ניתן להעניק לגביו הגנה זו, באשר – כפי שפורט באריכות לעיל – חלק ניכר מתגובות הנתבעת שנכתבו בהמשך להודעה הראשונה כוללות אמירות המתיימרות להציג עובדות אשר אמיתותן לא הוכחה, חלקן מבוססות על סברות ללא ביסוס ובחלק מן המקרים הוכח ההפך כך שמדובר בסטייה מודעת מן האמת. ברי כי האינטרס הציבורי הגלום בהגנה על שיח צרכני אינו נשכר מפרסומים הכוללים אלמנטים עובדתיים שאינם אמת, במיוחד ביודעין, וריבויים במקרה דנן מעצים מסקנה זו.

41. בנסיבות אלה, סבורני כי אין מנוס מלראות בתגובות הנתבעת לאחר ההודעה הראשונה שפתחה את הפרסום הראשון, לשון הרע שאינה זכאית להנות מן ההגנה על ביקורת צרכנית לגיטימית. בה בעת יש להזכיר כי גם לעמדת התובעת יש להתייחס אל מכלול תגובות אלו כאל פרסום אחד.

הגנת תום הלב

42. סעיף 15 לחוק מקנה למפרסם הגנה אם פרסם את הפרסום בתום לב, כאשר מדובר בשני תנאים מצטברים: האחד, שהפרסום נעשה בנסיבות המפורטות באחד מסעיפי המשנה של סעיף 15 לחוק, והשני, שהפרסום נעשה בתום לב כאשר סעיף 16 לחוק מגדיר את נטלי ההוכחה ביחס לתום הלב. סעיף 16 לחוק קובע חזקות שונות לעניין קיומו או העדרו של תום לב המטילות את נטל השכנוע במקרים השונים בהם הוא עוסק על כל אחד מבעלי הדין לסתירת החזקה הרלוונטית לעניינו.

43. אשוב ואזכיר כי הפסיקה קבעה שהגנה זו חלה על פרסומים שאינם עובדתיים, בהם עוסקת הגנת אמת הפרסום שבסעיף 14, אלא בהבעת דעה (ראו למשל ע"א 89/04 ד"ר יולי נודלמן נ' נתן שרנסקי (4.8.2008) פסקה 25, להלן: "פס"ד נודלמן") ועל כן אותם חלקים של הפרסום הראשון בהם השיבה הנתבעת לתגובות להודעתה הראשונית והזכירה פרטים כביכול עובדתיים ובהם עסקתי לעיל אינם יכולים לחסות תחת הגנה זו והיא תבחן אך ורק ביחס לחלקים הרלוונטיים ממכתב התלונה ששלחה נגד התובעת.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

44. אשר למאפייניו של תום הלב הבהיר המלומד בספר א' שנהר, דיני לשון הרע, תשנ"ז-1997 (סעיף 19.3.4, בעמוד 260):

"מאפייניו הקונקרטיים של תום הלב מתחלקים למאפיינים עובדתיים-התנהגותיים ולמאפיינים הנוגעים למצבו הנפשי של המפרסם. המאפיינים ההתנהגותיים עוסקים בהתנהגות המפרסם בטרם עשה את הפרסום ובמעשה הפרסום עצמו. בחינת היסוד הנפשי בעת הפרסום מתמקדת במניעי המפרסם ובמידת אמונתו באמינות הפרסום."

45. הנתבעת מיקדה את טענותיה במישור תום הלב בסעיפי המשנה הבאים של סעיף 15:

"(1) הוא לא ידע ולא היה חייב לדעת על קיום הנפגע, או על הנסיבות שמהן

משתמעת לשון-הרע או התייחסותה לנפגע כאמור בסעיף 3.

(2) היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום הטילו עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום;

(3) הפרסום נעשה לשם הגנה על עניין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעוניין בו עניין אישי כשר;

(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לעניין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

...

(8) הפרסום היה בהגשת תלונה על הנפגע בענין שבו האדם שאליו הוגשה התלונה ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, או תלונה שהוגשה לרשות המוסמכת לקבל תלונות על הנפגע או לחקור בענין המשמש נושא התלונה; ואולם אין בהוראה זו כדי להקנות הגנה על פרסום אחר של התלונה, של דבר הגשתה או של תכנה."

46. לא יכול להיות ספק כי הגנת סעיף 15(1) אינה רלוונטית לענייננו מאחר שברי כי הנתבעת ידעה על קיומה של התובעת ועל התייחסות הפרסומים אליה, אולם בה בעת נהיר כי לנתבעת היה עניין אישי בטיב הטיפול הרפואי שניתן לבנה וככל שסברה כי בנה מקבל טיפול רשלני שיכול לפגוע בו היה לה בהחלט עניין כשר לפרסם את הדבר במסגרת תלונה לגוף מוסמך, וייתכן שהיתה לה אף חובה מוסרית או חברתית כלפי תושבי הסביבה לעשות כן במידה שסברה כי קיימת סבירות שאף הם עלולים להפגע מטיפול רפואי לקוי של התובעת ועל כן באות נסיבות פרסום זה בגדר ההגנות הקבועות בסעיפים 15(2) ו-15(3) לחוק.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

47. יתר על כן, טיפול רפואי עונה בהחלט על ההגדרה של "התנהגות של הנפגע ... בשירות ציבורי" שבסעיף 15(4), כאשר בהתאם להלכה הפסוקה חרף העובדה שהתובעת אינה דמות ציבורית עדיין מתקוף תפקידה יש בידיה כוח להשפיע על חיי ובריאות פרטים מתוך הציבור, ובפרט מתוך תושבי הסביבה בה מתגוררת הנתבעת, וכמובן שאם קיימת סיבה כלשהי בעטייה על הציבור להיזהר מפני קבלת טיפול רפואי מידיה ראוי לפרסם זאת ואף יש הצדקה למשלוח תלונה לגורמים הממונים על התובעת, אך זאת כל עוד לא מדובר בהטלת דופי לשווא (ראו רע"א 10771/04 רשת תקשורת והפקות (1992) בע"מ ואח' נ' אטינגר פ"ד ננט(3) 308, 315-316 (2004)).

48. ביחס למכתב התלונה רלוונטית בהחלט גם הגנת סעיף 15(8), שכן הפרסומים נושא ההליך נעשו במסגרת מכתב תלונה לקופת החולים מטעמה פעלה התובעת והמוסמכת לבחון תלונה כזו. בקשר לסוגיית תום הלב ביחס להגשת תלונה לרשות מוסמכת והגנת סעיף 15(8) לחוק הביא כבי' השופט עמית סקירה תמציתית של העקרונות המנחים בע"א 7426/14 פלונית נ' אורי זניאל (14.3.2016) פסקאות 69-70 וההפניות הנוספות שם (להלן: "פס"ד דניאל"), שם בהתייחס ספציפית לתלונה למשטרה אך דומני כי עקרונות אלו יפים גם לתלונה לגורם המוסמך על טיפול רפואי לקוי העלול להיות כרוך בסכנת חיים, ומתוך חשיבות הדברים אביא את עיקרם בלשונו –

69. אציין בקצרה כי בחקיקה ובפסיקה נעשה שימוש ברכיבים סובייקטיביים ואובייקטיביים זה לצד זה במטרה ליצוק תוכן למונח "תום לב" בעוולת לשון הרע ... התוכן המדויק של דרישת תום הלב אינו בהכרח אחיד בכל המקרים, גם לא במסגרת חוק איסור לשון הרע, והוא מושפע מן החלופה הקונקרטית שבסעיף 15 שלצידה הוא ניצב ומן האינטרס המוגן באותה חלופה. כלומר, מטרותיהן השונות של החלופות שנקבעו בסעיף 15, עשויות ליצור הבדלים בין תוכן דרישת תום הלב במקרים השונים ...

במרוצת השנים נדרש בית משפט זה, לא אחת, לשאלת תוכנה של דרישת תום הלב בהגשת תלונה לרשות מוסמכת. מסקירת הפסיקה מצטייר קו אחיד למדי. בע"א 310/74 שיטרית נ' מזרחי ... הבחין בית המשפט בין חוסר תום הלב שיש ב"חזרה עיקשת וחסרת בסיס על תלונה שהוכחה כבר כמוטעית" לבין "תלונתו השגרתית של אזרח, החושד בתום-לב במעשה עבירה של אחר והמופנית למשטרה". בעניין ריימר, ניתן דגש לאמונתו הסובייקטיבית של המתלונן "באמיתותה של התלונה" ... בע"א 6871/99 רינת נ' רום ... הוזכרה באמרת אגב האפשרות שמתלונן "מפריז בדיווחו למשטרה הפרזה רבה בתיאור חשדותיו עד כדי שלילת תום-לבו". בע"א 7699/11 פלקסר נ' ברנדס ... נקבע כי הגשת תלונה לרשות מוסמכת חוסה תחת הגנת תום הלב כאשר היא מבוססת על חשד

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 19-11-30897 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

סביר ... כשלעצמי, אני נוטה לגישה פרשנית שתבטא איזון בין אמונה סובייקטיבית בנכונות התלונה לבין סבירות החשד ... 70. על אף שככלל "כוונת זדון ותום לב אינם דרים בכפיפה אחת" ..., הרי שנוכח החשיבות הציבורית בדיווח למשטרה על חשד לביצוע עבירה, ייתכן מצב שבו המתלונן ייחשב כאילו פעל בתום לב, גם אם המניע להגשת התלונה היה מניע "זדוני". למצב דברים כזה התייחס השופט (כתארו אז) ברק בעניין ריימר:

"מה הדין, אם המתלונן מאמין באמיתות דברי תלונתו, אך עצם הגשת התלונה נעשה מתוך רצון לפגוע? ... התעמוד למתלונן ההגנה הקבועה בסעיף 15(8) לחוק? נראה לי, כי התשובה היא בחיוב ... לעתים קרובות למדיי לא נעשה הדיווח מתוך מטרה נעלה של הגשמת שלטון החוק אלא מתוך מטרה של פגיעה. אך לממונים על חקירות פשעים ועבירות יש עניין בקבלת מידע אמיתי, גם אם המניע למסירתו הוא פסול, ויש על-כן לציבור עניין, כי מי שמוסר מידע, שהוא מאמין בנכונותו, ייהנה מהגנת החוק, שאם לא כן עשויים בני הציבור להסס במסית מידע, שמא יוכח, כי פעלו כפי שפעלו מתוך מניע אישי ולא מתוך מניע ציבורי כן".

49. בעניינו טענה הנתבעת לתחולת החזקה הקבועה בסעיף 16(א) לחוק לעניין תום הלב, ולהלן לשון סעיף 16 לחוק בשלמותו –

"(א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב.

(ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת מאלה:

- (1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;
- (2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;
- (3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15.

50. בחינת השאלה אם פרסום חרג מגדר הסביר לענין סעיף 16(א) לחוק נעשית באמצעות בדיקת נתונים שונים הקשורים לפרסום, כגון: סגנונו, האם ניתן היה להשיג את מטרת הפרסום באופן פוגעני פחות, האם קיים קשר הגיוני בין הנטען בפרסום לבין המיוחס למושא הפרסום, זהות האנשים

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 19-11-30897 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

אליהם הופנה הפרסום. מדובר במבחני עזר בלבד, ולא ברשימה סגורה (ראו למשל רע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר (12.11.2006) פסקה 24).

יש לבחון גם את הקשר הפרסום ואת הסביבה במסגרתה הוא פורסם ולא דווקא בחינה פרטנית של משפט כזה או אחר שנאמר בו (רע"א 2572/04 רפאל פריג' נ' "כל הזמן" (16.6.2008) פסקה 22).

51. ומהכא להתם, תחילה לעניין ההודעה הפותחת את הפרסום הראשון בפייסבוק – כל שנאמר בה הוא שהנתבעת אינה מרוצה מן התובעת וכי הבינה שרבים מתושבי הסביבה שותפים לחווייתה זו וביקשה לדעת אם מי מהם מעוניין להצטרף לתלונה נגדה לגורם המטפל בתלונות. מדובר בהבעת דעה שכשלעצמה נראית לגיטימית, אין בה כל חריגה ממתחם הסבירות ואין בה כל רמז למידע שניתן להניח כי הנתבעת האמינה שאינו נכון, אדרבה – מטרת הפרסום היתה לבחון האם יש שותפים לתחושתה ולמטרתה להלין על התובעת. סבורני כי הודעה זו כשהיא לעצמה היא מקרה מובהק של פרסום שראוי להעניק לו את הגנת תום הלב של סעיפים 15(2) – 15(4) לחוק, אלא שבכך אין כדי להגן על הפרסום כולו שבהמשכו כללה הנתבעת תיאורים עובדתיים לא נכונים שנדונו לעיל וחורגים ממסגרת הגנות אלו.

52. אשר למכתב התלונה – קריאת המכתב בשלמותו מעלה כי מדובר במסמך שבבסיסו נועד להעלות תלונות של הנתבעת ביחס להתנהלותה המקצועית של התובעת בטיפול בבנה, לרבות בדבר רשלנות רפואית והתנהלות שאינה אתית, והופנה אל הממונים על התובעת בקופת החולים בה מבוטחים הנתבעת ובנה.

53. מכלול הנסיבות במקרה דנן מלמד לטעמי כי מכתב התלונה נושא התביעה לא חרג מגדר המוגן על פי הגנת סעיף 15(8) לחוק כפי שפורש בפסיקה. מדובר במכתב תלונה לגורם הממונה על התובעת ביחס להתרשמותה של הנתבעת מאיכות הטיפול וחויית השירות שחוותה מצד התובעת תוך העלאת טענות קונקרטיות ביחס לאופן הטיפול והתנהלות התובעת, טענות אשר גם אם לא הוכחו כולן ואינן מזכות את הנתבעת בהגנת אמת הפרסום האובייקטיבית שעה שבאו במסגרת תגובתיה בפייסבוק עדיין לפחות חלקן הארי נובע מתחושתה וחוייתה האותנטית של הנתבעת כפי שצינתי במפורש לגבי חלק מן הטענות לעיל. יש לזכור כי כאשר מוגשת תלונה מסוג זה לגורם ממונה לא קיימת הנחה של המלין כי הדברים יתקבלו ככזה ראה וקדש אלא שיבדקו באופן ענייני, כך שמשמעות אי הדיוק העובדתי שונה מאשר בפרסום מסוג הפרסום הראשון הגן שאין להקל בה ראש.

54. התובעת טענה בתצהירה שהנתבעת פעלה ממניעים נקמניים וכי הפרסומים נועדו לפגוע בה לאחר האירוע שהתרחש במרפאה תוך התבססות בעיקר על דברי הנתבעת במרפאה שם איימה לעשות שימוש כנגד הרופאה בסרטונים שצילמה לאחר שלא הסכימה "לרקוד לפי החליל של הנתבעת" (סעיף 27 לתצהיר התובעת).

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 19-11-30897 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

55. כאמור לעיל, בענייננו אין מדובר בהגשת תלונה למשטרה אך באנלוגיה מן המקרים עליהם הצביע כב' השופט עמית בסקירתו בפס"ד דניאל ניתן לקבוע כי גם כאן אין מדובר ב"חזרה עיקשת וחסרת בסיס על תלונה שהוכחה כבר כמוטעית" אלא במכתב תלונה בודד, קשה שלא לקבל את טענת הנתבעת כי התלונה תואמת את אמונתה הסובייקטיבית "באמיתותה של התלונה" או למצער עיקרי הנטען בה, אין מדובר במקרה בו המתלוננת "מפריז בדיווחו... הפרזה רבה בתיאור חשדותיו" ובנסיבות אלו – אף אם היה במשלוח מכתב התלונה גם מניע פסול של פגיעה בתובעת עדיין אין הדבר שולל את הגנת סעיף 15(8) כפי שנקבע בפסיקה.

56. לאור האמור אני סבור כי אף אם ניתן היה לומר שמאחר שהתיאור העובדתי שבבסיס מכתב התלונה אינו מדויק בחלקו וייתכן שבשל כך ולאור הוראת סעיף 16 לחוק היה מקום לשלול מן הנתבעת את הגנות תום הלב על פי סעיפים 15(2) – 15(4), עדיין עומדת לנתבעת בשל פרסום זה הגנת סעיף 15(8) לחוק בשים לב לפרשנות הייחודית של קיום חובת תום הלב ביחס להגנה זו, היכול באופן חריג לדור בכפיפה אחת עם כוונת זדון.

57. אשר על כן בגין בגין מכתב התלונה זכאית הנתבעת לפחות להגנת תום הלב שבסעיף 15(8) לחוק.

הסעד

58. התובעת עתרה לפסיקת מלוא הפיצוי הסטטוטורי הקבועה בסעיף 7א(ג) לחוק, היינו 140,000 ₪ בגין כל אחד משני הפרסומים ללא הוכחת נזק, ובסך הכל 280,000 ₪, כאשר הטענה היא לפרסום לשון הרע בכוונה לפגוע. משיקולי אגרה העמידה התובעת את סכום הפיצוי הנתבע על 200,000 ₪. מאחר שקבעתי כי מכתב התלונה חוזה תחת הגנת תום הלב ואילו לגבי הפרסום הראשון קבעתי כי לא חלות ההגנות להן טענה הנתבעת זכאית התובעת לפיצוי רק בגין הפרסום הראשון.

59. עתה נשאלת השאלה האם בפרסום הראשון ניתן למצוא כוונה לפגוע במידה המצדיקה כפל הפיצוי הסטטוטורי בהעדר הוכחת נזק על פי הוראות סעיף 7א(ג) לחוק?
ברע"א 5022/13 הרב אמנון יצחק נ' דנון תקשורת בע"מ (8.9.2013) פסקה 8 סיפא הבהיר בית המשפט העליון ביחס לפסיקת כפל הפיצוי הסטטוטורי עקב כוונה לפגוע כך (ההדגשות שלי) –

"אם די יהיה בקיומה של צפיות שהפרסום המעוול יפגע במושא הדברים על מנת שייקבע כי מדובר בפרסום שנעשה בכוונה לפגוע, נמצא שכל פרסום שיש בו לשון הרע, בשל טבעו ככזה, ייחשב כפרסום שנעשה בכוונה לפגוע. נדרש, אפוא, קיומו של יסוד נוסף, של התנהגות זדונית, של כוונה "של ממש" לפגוע... לפיכך ניתן, לכאורה, להתבסס על ההלכות שנקבעו לגבי העבירה הפלילית של פרסום לשון הרע"

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

(וראו גם ע"א (מחוזי ת"א) 63784-06-16 שרלי צלקישוילי נ' אלטשולר שחם קופות גמל בע"מ (3.6.2018) פסקה 17; ע"א (מחוזי חיפה) 58682-12-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית נ' יואב יצחק (20.4.2021) פסקה 18; ת"א (מחוזי מרכז) 50565-06-11 ספייס-יט בע"מ נ' ג.ג.י. ריהוט משרדי גלובל ישראל שותפות מוגבלת (28.7.2021) פסקה 208; ת"א (מחוזי חיפה) 57373-04-18 רמי חסון בע"מ נ' צביקה גנדלמן (30.12.2021) פסקה 441 ועוד רבים)

60. כפי שכבר הבהרתי לעיל, סבורני כי אכן מדובר במקרה בו אף אם הועצם התיאור העובדתי לעומת המציאות ונטענו כלפי התובעת טענות עובדתיות שלא הוכחו וגם כאלה שהוכח כי אינן נכונות, מדובר בפרסום שבוצע על ידי מי שלפחות במישור הסובייקטיבי חוותה חוויה לא נעימה במפגשה עם התובעת ופרסומיה היו תגובות לחוויה זו שהתבססו על תסכולה ופגיעתה, אף אם לא בצדק או למצער לא בצדק גמור.

קשה מאוד לראות בפרסום מסוג זה מקרה בו מתקיים היסוד "של התנהגות זדונית, של כוונה "של ממש" לפגוע" כמשמעה בדין הפלילי ממנו הורנו בית המשפט העליון ללמוד גזירה שווה לנושא זה, להבדיל מיסוד הצפיות שברי כי מתקיים במקרה זה כמו במרבית פרסומי לשון הרע.

61. בנסיבות אלה ומשעתרה התובעת לפיצוי ללא הוכחת נזק עומד לזכותה רק הפיצוי הנקוב בסעיף 7א(ב) לחוק.

62. באשר לקביעת סכום הפיצוי הקונקרטי, שעה שעסקינן בפיצוי ללא הוכחת נזק שהסכום הנקוב בחוק לגביו הוא הסכום המקסימלי שניתן לפסוק, קבע בית המשפט העליון מספר שיקולים רלוונטיים ובהם הבאים (פס"ד נודלמן, פסקאות 55-73) – הנזק שנגרם לתובע כתוצאה מהפרסום, אופיו של הפרסום והיקף תפוצתו, התנהגות הצדדים אחריו ובמהלך הדיון המשפטי, האם היה המפרסם משוכנע באמיתות דבריו, האם היתה התנצלות, תיקון או הכחשה או נקיטת צעדים לצמצום תפוצתו של הפרסום, זהות קהל היעד של הפרסום, ומידת הקשר וההיכרות בינו לבין הנפגע, מידת תום הלב של המפרסם, אך בה בעת – כחריג לדיני הנזיקין הכלליים – גם זהות המפרסם ומצבו הכלכלי והאישי, כל זאת בשים לב לתכליות הפיצוי המפורטות בפסק דין זה (ולעניין תכליות הפיצוי בגין לשון הרע ראו גם ע"א 6903/12 Canwest Global Communications Corp נ' אלי עזור (22.7.2015) פסקה 58 וההפניות שם).

63. לשם קביעת סכום הפיצוי אצביע על מספר רכיבים רלוונטיים המתקיימים בענייננו על פי העקרונות הנזכרים לעיל – אין ספק שהפרסומים נושא תובענה זו עשויים להשליך על המוניטין של התובעת כרופאה, אולם לא הונחה לפני תשתית ראייתית ממשית לנזק שנגרם לה בפועל ורק בחקירתה הנגדית טענה לראשונה כי נאלצה להפסיק את עבודתה במרפאה עקב הירידה בהכנסות לאחר

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 30897-11-19 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

הפרסומים (עמ' 15 לפרוטוקול שורות 1-11) אך לא הובאה כל הוכחה לירידה נטענת זו בהכנסות ובוודאי שלא הוכח קשר סיבתי בין ירידה בהכנסות לבין הפרסומים. באשר להיקף הפרסום – אמנם הפרסום נעשה בקבוצה המונה כ-5,400 חברים מבין תושבי שכונת גבי אביב בלוד, קבוצה גדולה למדי שסביר כי לא מעטים מבין חבריה מכירים את התובעת ויש להניח כי חלקם אף היו מטופליה, אלא שנתון זה רלוונטי גם לאינטרס הציבורי-צרכני בפרסום. אין ספק כי הפרסום בוצע בעת שהנתבעת חשה פגועה על ידי התובעת, אף אם באופן אובייקטיבי ההצדקה לפגיעתה פחותה במידה ניכרת מאשר תחושתה הסובייקטיבית. יש להזכיר גם כי הנתבעת לא הסירה את הפוסט אלא כעבור שנתיים ממועד פרסומו ולא התנצלה. לצד כל האמור יש לזכור כי התובעת היא אם יחידנית לילד הסובל מבעיות לא פשוטות ומצבה הכלכלי בכי רע עד כדי כך שזכתה לייצוג מטעם הסיוע המשפטי.

64. עתה באה העת לבחון את גובה הפיצוי הסביר בנסיבות אלו, ולשם כך ומאחר שמדובר בפיצוי שאינו

ניתן לחישוב מתמטי פשוט אבחן פיצויים שפסקו בתי המשפט במקרים דומים –

א. בת"א (שלום נצרת) 3887/99 ח'ורי אליאס נ' ידיעות תקשורת בע"מ (6.11.2001) דן בית

המשפט במקרה בו פורסמה בעיתון כותרת המייחסת לתובע, רופא במקצועו, באופן פסקני אלימות כלפי מטופלת בעוד שבמציאות דובר רק בחשד שהוכחש ופסק לזכותו פיצוי בסך 50,000 ₪, אלא ששם דובר בעיתון מבוסס מאוד כלכלית הבקיא בדיני לשון הרע ובצורך לדייק בדיווח, הפרסום היה פומבי ובולט ודובר באדם מוכר ברבים שבעקבות הפרסום אף נמנע מהשתתפות באירועים חברתיים מעבר לעצם הפגיעה במוניטין המקצועי שלו.

ב. בת"א (שלום י-ם) 19565/99 ד"ר יונתן מרסקי נ' הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ

(30.11.2003) דן בית המשפט במקרה בו יוחסה לתובע שהיה רופאה של קבוצת כדורסל שותפות בתקיפה פיזית של צוות שידור לצד אוהדים של הקבוצה ופסק לזכותו פיצוי בסך 10,000 ₪, כאשר גם שם לא נגע הפרסום במישרין לעבודת התובע כרופא אך ייחס לו מעשים פליליים העומדים במובן מסויים בסתירה לתפקידו כרופא ומנגד נקבע כי לתובע היתה תרומה בשל הכנסת עצמו לסיטואציה בה לא אמור היה להיות ומעורבות מסויימת באירועים אף אם לא בדרך של הפעלת אלימות ושוב דובר בכלי תקשורת מבוסס.

ג. בת"א (חדרה) 1517/02 ד"ר עפו אגבריה נ' ודיע אגבריה (23.5.2004) דן בית המשפט

בתביעת רופא שהיה גם חבר מפלגה בגין לשון הרע נגדו שפורסמה במכתב שהופנה לוועד המרכזי של מפלגתו ולטענתו גרם לו נזק הן מקצועי והן במישור הפוליטי ופסק לזכותו פיצוי בסך 30,000 ₪, אלא ששם דובר במי שביקש לעמוד לבחירה מטעם המפלגה והיה בפרסום כדי לגרום לו נזק גם במישור זה ולא רק כרופא.

ד. בת"א (מחוזי י-ם) 3865-09-12 יורם פינקלשטיין נ' אבינועם רכס (21.2.2016) עסק בית

המשפט בתביעת לשון הרע שבסופה חייב את הנתבע בפיצוי בגין מכתב ששלח למערכת כתב עת רפואי בו ייחס לתובע שימוש בתואר פרופסור שלטענתו לא היה זכאי לשאת והדבר הביא להשעייתו ממערכת כתב העת וחייב אותו לפצות את התובע בסך 7,000 ₪, אולם שם

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 19-11-30897 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

דובר במקרה בו אכן היו קשיים בשימושו של התובע בתואר פרופסור והמכתב הופנה לגורם ספציפי ולא פורסם ברבים.

ה. בת"א (שלום פ"ת) 8265-07-14 מוחמד עיראקי נ' מוחמד בשארה (15.2.2016) עסק בית המשפט בתביעת רופא שיניים אשר הנתבעים פרסמו בפייסבוק מספר פרסומים בהם ייחסו לו זיופים וניסיון למתן שוחד לצורך קבלת היתר בנייה ובית המשפט חייב אחד מהם בפיצוי בסך 30,000 ₪ ואת השני בפיצוי בסך 40,000 ₪, אולם שם פרסמו שמונה פרסומי לשון הרע אשר לא נגעו במישרין לעבודת התובע כרופא אך ייחסו לו מעשים פליליים של ממש ודובר בשני מפרסמים.

ו. בע"א (מחוזי ת"א) 51326-10-15 ד"ר יצחק יעקב ליבנה נ' ליגמנט בע"מ (26.9.2016) עסק בית המשפט במקרה בו פורסמה באתר אינטרנט חדשותי בתחום רפואת השיניים כתבה הקושרת את התובע – רופא שיניים במקצועו – לפרשת שחיתות בקופת חולים שאיפשרה לו להיוותר בתפקיד מכניס במשך שנים רבות, התובע ביקש להסיר את הפרסום והדבר לא נעשה במשך שנה וניתן היה להגיע אליו באמצעות מנועי חיפוש ונקבע כי נגרם לו נזק תדמיתי ולפיכך נפסק לזכותו פיצוי בסך 50,000 ₪ אולם גם שם דובר בכך שהפרסום נעשה במסגרת כתב עת מקצועי ומוכר.

יוער כי אף לא באחד מן המקרים האמורים נטען למצב כלכלי קשה של מי מן הנתבעים ועל כן כל הסכומים האמורים אינם מביאים בחשבון שיקול זה – הרלוונטי בענייננו – בהתייחס לפסיקת הפיצוי הסטטוטורי.

65. לאחר בחינת מכלול השיקולים שהובאו לעיל, נוכח העדר הוכחת נזק שנגרם לתובעת בשל הפרסום הראשון אך בה בעת נוכח היותו בעל פוטנציאל פוגעני והותרתו במשך זמן לא מבוטל, נוכח העובדה שלא מן הנמנע שחלק מרכיבי הפרסום משקפים את חווייתה הסובייקטיבית של הנתבעת ונכתבו בסמיכות זמנים להתרחשות בעוד היתה נסערת מן ההתרחשות ובשים לב למצבה הכלכלי והאישי שהוביל גם לייצוגה על ידי הסיוע המשפטי, סבורני כי יש מקום לפיצוי ברף הנמוך של סכום הפיצוי הסטטוטורי על פי סעיף 7א(ב) לחוק שיש בו במקרה זה כדי להשיג את תכליות הפיצוי באופן הולם לנסיבותיה הכוללות של פרשה זו.

סוף דבר

66. התביעה מתקבלת ביחס לפרסום הראשון בלבד.

67. הפועל היוצא מכלל האמור לעיל הוא שאני מחייב את הנתבעת לשלם לתובעת פיצוי בסך 12,000 ₪ ומורה לה לחדול מפרסומים דומים.

בתביעתה עתרה התובעת גם לחיוב הנתבעת בפרסום הודעת תיקון או הכחשה של הדברים אולם בסיכומיה לא חזרה על עתירה זו בסעיפים העוסקים בסעד (48-49) ויש להניח כי בחלוף הזמן מאז

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 19-11-30897 קלנטרוב נ' רפאל אשתמקר

הפרסומים אין עוד טעם בסעד זה אשר רק יעורר מחדש את העיסוק בנושא ויגרום לתובעת עגמת נפש נוספת ועל כן אניח כי זנחה סעד זה.

68. התובעת עתרה בסיכומיה לחיוב הנתבעת בהוצאות ריאליות בסך 35,100 ₪, אולם תקנה 153(ג) לתקנות סדר הדין האזרחי מורה להתחשב בעת פסיקת ההוצאות גם ביחס בין הסעד הנתבע לסעד שנפסק ובדרך ניהול ההליך, ולפיכך – בשים לב לעובדה שביחס לפרסום אחד נדחתה התביעה וכי הסכום שנפסק לפרסום שלגביו התקבלה התביעה נמוך במידה משמעותית מאוד מסכום התביעה באופן שלו דובר מלכתחילה על פיצוי נמוך במידה ניכרת ייתכן שניתן היה ליישב את המחלוקת בשלב מוקדם הרבה יותר של ההליך ותוך חסכון ניכר בהוצאות לשני הצדדים אך מבלי להתעלם ממשך ההליך ומן העובדה שהנתבעת לא מיהרה להסיר את הפרסום הראשון תישא הנתבעת בהוצאות התובעת בסך 5,000 ₪ ובשכ"ט עו"ד בסך 10,000 ₪.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תוך 60 יום.

ניתן היום, י"א חשוון תשפ"ד, 26 אוקטובר 2023, בהעדר הצדדים.

אלי ברנד, שופט

